KEUSOTE
Keski-Uudenmaan hyvinvointialue

Myöntämisen perusteet päiväaikainen toiminta vammaispalvelut

Hyväksytty ikääntyneiden ja vammaisten lautakunta

Hyvinvointia yhdessä.

01.02.2024
Raportin tekijän nimi
Muuta tietoa

Sisällysluettelo

Johdanto....3
1 Vammaispalvelulain perusteella myönnettävät palvelut....4
1.1 Kehitysvammaisten työtoiminta....4
1.1.1 Kehitysvammaisten työtoiminnan tarkoitus....4
1.1.2 Kehitysvammaisten työtoiminnan sisältö....4
1.1.3 Tulot asiakkaalle ja asiakasmaksut kehitysvammaisten työtoiminnassa....5
1.2 Päivätoiminta....6
1.2.1 Vammaisten päivätoiminnan tarkoitus....6
1.2.2 Vammaisten päivätoiminnan sisältö....6
1.2.3 Vammaisten päivätoiminnan asiakasmaksut....7

LUONNOS

Johdanto

Sosiaalihuoltolain mukainen vammaisen henkilön työtoiminta tai vammaisen henkilön työllistämistä tukeva toiminta (jatkossa toimintakyvyn ja osallisuuden tuki HE 180/2026) ovat ensisijaisia palveluja suhteessa vammaispalvelulain mukaiseen kehitysvammaisen henkilön työtoimintaan ja vammaisen henkilön päivätoimintaan. Hyvinvointialueella on velvollisuus järjestää ja varata riittävät määrärahat yleislainsäädännön mukaisille palveluille. Vammaispalvelulain perusteella järjestetään palveluita vain, jos muussa laissa tarkoitetut palvelut niitä koskevan lainsäädännön mukaan järjestettyinä eivät ole vammaisen henkilön yksilöllisen palvelutarpeen ja edun kannalta sopivia ja riittäviä.

Vammaiselle henkilölle myönnetään vammaispalveluja silloin, kun hänellä on pitkäaikainen fyysinen, kognitiivinen, psyykkinen, sosiaalinen tai aisteihin liittyvä toimintarajoite, jonka vuoksi hän tarvitsee välttämättä apua tai tukea tavanomaisessa elämässä.

Voimassa olevaan vammaispalvelulakiin tuli vuoden 2026 alusta uutena niin kutsuttu “elämänvaiherajaus”. Eri elämänvaiheisiin liittyy niihin tavanomaisesti kuuluvia avun ja tuen tarpeita. Elämänvaiherajauksen mukaan, päästäkseen vammaispalvelulain mukaisen palvelun piiriin, tulee vammaisen henkilön toimintarajoitteesta johtuvan välttämättömän avun ja tuen tarpeen poiketa elämänvaiheeseen tyypillisesti kuuluvasta avun ja tuen tarpeesta.

Keskeisenä keinona asiakkaan palvelutarpeen tunnistamiseen ja soveltuvan palvelun arviointiin on palvelutarpeen arviointi ja sen pohjalta laadittu asiakassuunnitelma. Palvelusta tehdään asiakkaalle vammaispalvelujen asiakasohjauksessa viranhaltijan päätös.

LUONNOS

1 Vammaispalvelulain perusteella myönnettävät palvelut

1.1 Kehitysvammaisten työtoiminta

1.1.1 Kehitysvammaisten työtoiminnan tarkoitus

Laissa kehitysvammaisten erityishuollosta määritellään kehitysvammainen henkilöksi, jonka kehitys tai henkinen toiminta on estynyt tai häiriintynyt synnynnäisen tai kehitysiässä saadun sairauden vuoksi. Vammaispalvelulain mukaiseen kehitysvammaisten työtoimintaan pääsyyn edellytyksenä on kehitysvammaisuuden lisäksi sosiaalihuoltolain mukaisten palvelujen (710/1982 27 e §:n työtoiminta tai 27 d §:n työllistymistä tukeva toiminta, tai jatkossa HE 180/2026, toimintakyvyn ja osallisuuden tuki) vastaamattomuus kehitysvammaisen henkilön yksilöllisiin tarpeisiin.

Työtoiminnan tarkoitus on tukea kehitysvammaisen henkilön toiminta- ja **työkykyä sekä edistää hänen pääsyään työelämään**. Työtoiminnalla tuetaan kehitysvammaisen henkilön omia vahvuuksia **työelämään osallistumisessa.** Tämän vuoksi palvelua myönnetään vain työikäisille asiakkaille.

1.1.2 Kehitysvammaisten työtoiminta palveluna

Työtoimintaa voidaan järjestää joko ryhmämuotoisena toimintana tai yksilöllisenä palveluna toiminnan tavoitteista ja sisällöstä riippuen. Työtoimintaa voidaan järjestää toimintakeskuksissa, ryhmämuotoisella tuella muussa ympäristössä tai esim. yksilöllisellä työvalmentajan tuella.

Kehitysvammainen henkilö voi saada maksuttomat matkat kehitysvammaisten työtoimintaan. Tämä edellyttää, että kehitysvammaisella henkilöllä on erityisiä vaikeuksia liikkumisessa eikä hän pysty itsenäisesti käyttämään julkista joukkoliikennettä ilman

LUONNOS

kohtuuttoman suuria vaikeuksia. Päätös kehitysvammaisen henkilön työtoiminnan matkoista tehdään osana työtoiminnan päätöstä tai erillisenä päätöksenä. Näistä matkoista ei tehdä liikkumisen tuen päätöstä.

1.1.3 Asiakasmaksut kehitysvammaisten työtoiminnassa

Kehitysvammaiselta henkilöltä ei peritä maksua kehitysvammaisten työtoiminnasta palveluna. Asiakas maksaa kehitysvammaisten työtoiminnassa ainoastaan ateriat syötyjen aterioiden hintojen mukaan hyvinvointialueen vuosittain hyväksymän sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuohjeen mukaisesti.

1.2 Päivätoiminta

1.2.1 Vammaisten päivätoiminnan tarkoitus

Vammaisella henkilöllä on oikeus päivätoimintaan, jos:

- hän on kansaneläkelain (568/2007) 10 §:n 1 momentissa säädettyä vanhuuseläkeikää nuorempi
- hän tarvitsee päivittäistä osallisuuden tukea
- hän ei pysty osallistumaan sosiaalihuoltolain (710/1982) 27 e §:n perusteella järjestettyyn työtoimintaan tai 27 d §:n mukaiseen työllistymistä tukevaan toimintaan (tai jatkossa HE 180/2026: toimintakyvyn ja osallisuuden tuki) tai toiminta ei vastaa vammaisen henkilön yksilöllisiin tarpeisiin.

Päivätoimintaa on järjestettävä viitenä päivänä viikossa, ellei pienempi määrä riitä vastaamaan vammaisen henkilön tarpeisiin.

Päivätoiminta voidaan toteuttaa henkilökohtaisena tai ryhmässä annettavana palveluna tai osana muuta palvelua (esim. asumisen palveluiden yhteydessä). Ansiotyössä,

LUONNOS

kehitysvammaisten työtoiminnassa tai sosiaalihuoltolain mukaisessa työtoiminnassa tai työllistymistä tukevassa toiminnassa oleva asiakas (jatkossa sosiaalihuoltolain mukaisen toimintakyvyn ja osallisuuden tuen palvelussa) oleva asiakas voi osallistua osin myös päivätoimintaan silloin kun se edistää osallisuutta tai työllistämisen mahdollisuuksia.

1.2.2 Vammaisten päivätoiminta palveluna

Päivätoiminta voidaan toteuttaa henkilökohtaisena tai ryhmässä annettavana palveluna taikka osana muuta palvelua (esim. asumisen palveluiden yhteydessä). Päivätoimintaa voidaan myös toteuttaa digipäivätoimintana.

Päivätoiminta sisältää ryhmätoimintana tapahtuvaa osallisuutta tukevaa viriketoimintaa esim. kädentaitoja, luovaa toimintaa, ulkoilua ym. Vaativan tason päivätoiminta on suunnattu, syvästi ja vaikeasti kehitysvammaisille asiakkaille, haastavasti käyttäytyville ja aisti- ja monivammaisille asiakkaille. Asiakas voi tarvita oman ohjaajan ja joissain tilanteissa myös useamman ohjaajan tuen tai esim. terveydenhoidollista apua päivän aikana.

1.2.3 Vammaisten päivätoiminnan asiakasmaksut

Vammaiselta henkilöltä ei peritä maksua päivätoiminnan palvelusta. Asiakas maksaa vammaisten päivätoiminnassa ateriat syötyjen aterioiden hintojen mukaan hyvinvointialueen vuosittain hyväksymän sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuohjeen mukaisesti.

Vammainen henkilö voi saada maksuttomat matkat vammaisten päiväaikaiseen toimintaan. Tämä edellyttää, että vammaisella henkilöllä on erityisiä vaikeuksia liikkumisessa eikä hän pysty itsenäisesti käyttämään julkista joukkoliikennettä ilman kohtuuttoman suuria vaikeuksia. Päätös vammaisen henkilön päivätoiminnan matkoista tehdään osana päivätoiminnan päätöstä tai erillisenä päätöksenä. Näistä matkoista ei tehdä liikkumisen tuen päätöstä.

LUONNOS